Kvaliteta računovodstvene edukacije i status računovodstvene profesije

Sakač, Veronika

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:207213

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Image not found or type unknown

Repository / Repozitorij:

Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

VERONIKA SAKAČ

KVALITETA RAČUNOVODSTVENE EDUKACIJE I STATUS RAČUNOVODSTVENE PROFESIJE

Završni rad

Pula, 2016.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

VERONIKA SAKAČ

KVALITETA RAČUNOVODSTVENE EDUKACIJE I STATUS RAČUNOVODSTVENE PROFESIJE

Završni rad

JMBAG: 0303047156, redovita studentica

Studijski smjer: Financijski menagement

Predmet: Financijsko računovodstvo

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Financije

Mentorica: doc.dr.sc. Ksenija Černe

Pula, rujan 2016.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika ekonomije/poslovne ekonomije, smjera _____ ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

_____

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom _____ _____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.
Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis
_____

1. UVOD 1
2. RAČUNOVODSTVENA PROFESIJA – POVIJEST I OBILJEŽJA 3
2.1. Povijest računovodstvene profesije..... 4
2.2. Obilježja računovodstvene profesije 4
2.3. odnos računovodstvene i revizorske profesije 6
3. STATUS RAČUNOVODSTVENE PROFESIJE 8
3.1. Status računovodstvene profesije u Republici Hrvatskoj (HZRFD)..... 8
3.2. Status računovodstvene profesije u susjednim zemljama (Bosna-SRRF, Austria-Savezni Zakon o računovodstvenim zanimanjima) 11
4. RAČUNOVODSTVENA REGULATIVA U KONTEKSTU RAČUNOVODSTVENE PROFESIJE 15
4.1. Računovodstvena regulativa u kontekstu računovodstvene profesije u Republici Hrvatskoj 15
4.2.Računovodstvena regulativa u kontekstu računovodstvene profesije u Sjedinjenim Američkim Državama i Norveškoj 17
5. ETIČKI KODEKS RAČUNOVOĐA 21
5.1. Načela ponašanja i odgovornost računovodstvene profesije 21
5.2. Izazovi računovodstvene profesije 23
5.3.Kodeks profesionalne etike međunarodne federacije računovođa (IFAC) 24
6. KVALITETA EDUKACIJE RAČUNOVOĐA 26
6.1. Fakultetska izobrazba računovodstvene profesije 28
6.2. Program za stjecanje zvanja „ovlašteni računovođa“ 29
6.3. Licenciranje računovodstvene profesije 32
6.4. Udruga ovlaštenih računovođa – Association od Certified Chartered Accountants (ACCA) 33
6.5. Program osposobljavanja i usavršavanja za računovodstvenu profesiju 35
7. KVALITETA RAČUNOVODSTVENE EDUKACIJE I STATUS RAČUNOVODSTVENE PROFESIJE 38
7.1. Opis uzorka i metoda istraživanja 38
7.2. Rezultati istraživanja 39
7.2.1. *Radno iskustvo i izobrazba računovođa* 39
7.2.2. *Vrednovanje usluga i definiranje cjenika usluga* računovođa..... 41
7.2.3. *Licenciranje računovođa* 43

7.2.4. Usavršavanje računovođa i promjene zakona koje utječu na računovodstvenu profesiju ……..... 45
8. ZAKLJUČAK ……..... 49
LITERATURA ……..…….…..... 51
POPIS TABLICA 52
POPIS SLIKA 52
PRILOZI..... 53

1. UVOD

Računovodstvena profesija zauzima važno mjesto u Republici Hrvatskoj.
Globalizacija i prateća potreba za harmonizacijom i standardizacijom računovodstvene regulative podrazumijeva istovremeno i rad na jačanju i unapređivanju računovodstvene profesije, te njezinom razmatranju u širem kontekstu.

Kako bi poslovni subjekt poslovao pravedno i realno potrebno je da su njegovi poslovni događaji i financijski izvještaji istinito i realno iskazani. Za navedeno su potrebne računovođe. Računovođe kao takve moraju biti obrazovane i kompetentne za obavljanje poslova koje nude kao svoje usluge.

U smislu toga provode se različiti seminari, tečajevi i programi za daljnje usavršavanje pripadnika računovodstvene profesije, što predstavlja glavnu komponenta obrazovanih i kompetentnih računovođa. Uvođenjem licenciranja računovodstvene profesije, što je primjer i kod nekih drugih zemalja, kontrolirala bi se educiranost i kompetencije računovođa.

Računovodstvena profesija je povjerljiva i poštovana, te još uvijek nema alternative. Poštovana je u društvu, i shvaća se važnost njezina poslovanja. Ona je kao takva neovisna i nepristrana, i etički kodeks je njezina stalna vodilja.

Profesionalni računovođa je danas pod utjecajem izazova koje pruža računovodstvena profesija. Tako financijski izvještaji koje računovođa sastavlja, moraju uvijek biti realni i istinito iskazani.

Svrha ovog završnog rada jest utvrditi kvalitetu edukacije računovođa, te status kojeg zauzima računovodstvena profesija u republici Hrvatskoj.
Metode znanstvenog istraživanja korištene u radu jesu: induktivno-deduktivna metoda, metoda analize i sinteze, metoda dokazivanja, te metoda komparacije.
Induktivno - deduktivna metoda uključuje način zaključivanja iz općih postavki do konkretnih pojedinačnih zaključaka te zaključivanje o općim sudovima temeljem

pojedinačnih ili posebnih činjenica. Metoda analize i sinteze uključuje raščlanjivanje složenih pojmova, sudova i zaključaka na jednostavnije sastavne dijelove, te izučavanje svakog dijela za sebe, ali i u odnosu na druge dijelove. Ova metoda predstavlja postupak znanstvenog istraživanja putem spajanja dijelova ili elemenata u cjelinu, odnosno sastavljanja jednostavnih misaonih elemenata u složene, a složenih u još složenije. Metoda dokazivanja uključuje istinitost pojedinih stavova na temelju znanstvenih činjenica ili na temelju ranije utvrđenih istinitih stavova. Metoda komparacije predstavlja postupak kojim se uočava i uspoređuje sličnost i zajednička obilježja dvaju ili više događaja, pojava ili objekata.

2. RAČUNOVODSTVENA PROFESIJA – POVIJEST I OBILJEŽJA

Danas je bilježenje i prezentiranje nastalih poslovnih događaja važan element poslovnog procesa, gdje uslijed evidentiranja poslovnih događaja nastaje izvještaj. Izvještaj u ovom slučaju definiramo kao ,,proizvod" računovodstva kojeg ,,proizvodi" računovođa.
Prema suvremenoj funkcionalnoj strukturi računovodstva, ono se sastoji od tri djela[1]:

1. financijskog računovodstva
2. upravljačkog računovodstva
3. računovodstva troškova

Računovodstvo troškova sadrži aktivnosti kao što su praćenje troškova po vrstama, mjestima, planiranje troškova uprave i prodaje, itd. Kod upravljačkog računovodstva vrlo bitne aktivnosti su planiranje i kontrola. Financijsko računovodstvo izvor je povijesnih podataka[2] uz pomoć kojeg se sastavljaju financijski izvještaji.

Kako bi se računovodstveni procesi što kvalitetnije obavljali potrebno je imati odgovarajuću osobu, odnosno računovođu. On kao takav mora biti kvalitetno educiran, na raspolaganju mora imati određena tehnička pomagala, računalne programe koji moraju biti usklađeni s potrebama izvještavanja i evidentiranja poslovnih događaja. Računovodstvena profesija se zbog suvremenih uvjeta poslovanja, stalnih promjena i globalizacije mora prilagođavati i mijenjati, tako da se kroz nove metode, tehnike te profesionalnim usavršavanjem osuvremenjuje.

2.1. Povijest računovodstvene profesije

Korijeni računovodstvene profesije sežu skroz u 19. stoljeće. Računovođa je tada bio pripadnik bogatih slojeva veleposjednika, trgovaca i klera, pismeni i privilegirani. Sam razvoj računovodstva i računovodstvene profesije temeljio se na prijenosu vještina i vođenja poslovnih knjiga. S obzirom na današnji sustav obrazovanja računovođa, u

[1] D. Gulin, et.al., Računovodstvo, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2003., str. 17
[2] Zakon o računovodstvu, NN, br. 78/15 i 134/15

to vrijeme nije postojao sustav obrazovanja. Sa pojavom industrijske revolucije i potreba međunarodnog tržišta javlja se sve veća potreba za ujednačavanje zakonskih propisa na području računovodstva.[3]

Razvojem računovodstvene profesije edukacija se dalje ne može vršiti samim tradicionalnim prijenosom znanja kao vještine već se traži sustavni pristup obrazovanja. Takvo obrazovanje računovodstvene profesije počelo se primjenjivati krajem 19. stoljeća kada nastaju računovodstvene udruge te se računovodstvo uvodi kao kolegij na sveučilišta. Puni razvoj računovodstvena profesija doživljava u 20. stoljeću gdje udruge i sveučilišta imaju vodeću ulogu. S obzirom na današnje stanje, misli se na globalizaciju i visok stupanj međuovisnosti tržišta, računovodstvena profesija raste brže od ostalih profesija. Prema istraživanjima je utvrđeno da u krizi druge profesije brže gube posao od računovodstvene profesije. [4]

2.2. Obilježja računovodstvene profesije

Obilježja koja karakteriziraju računovodstvenu profesiju jesu[5]:

- zanimljiva je
- izazovna
- dobro plaćena
- društveno priznata

S obzirom na današnju situaciju, kada računovodstvena profesija nije samo puko vođenje evidencija već savjetodavna funkcija kod poslovnog subjekta, ona još uvijek nije dovoljno plaćena ni društveno priznata.

[3] D. Gulin, et.al, op.cit., str. 7
[4] Ibidem 3, str. 21
[5] Ibidem 3, str. 22

Profesionalni računovođa opisuje se:[6]

- **kreatorom vrijednosti** – preuzima uloge dizajniranja i implementacije strategija, politika, planova, struktura;
- **osobom koja omogućuju stvaranje vrijednosti** - takve vrijednosti postižu informiranjem i usmjeravanjem menadžerskih i operativnih odluka, implementacijom strategije, kao i planiranjem, nadziranjem i unaprjeđenjem procesa;
- **osobom koja pomaže održati vrijednost** – računovođa osigurava zaštitu strategije stvaranja održive vrijednosti naspram strateških, operativnih i financijskih rizika, također i usklađenost s regulativom, standardima i poslovnom praksom;
- **izvjestiteljom vrijednosti** – također pruža transparentnu komunikaciju održivih vrijednosti s dioničarima.

Za bolje shvaćanje računovodstvene profesije potrebno je analizirati u kojim područjima računovođa radi. U američkoj praksi najčešće se ističe kako računovođa radi u sljedeća tri područja:[7]

1. privatno računovodstvo – sama riječ govori da će u ovakvom računovodstvu raditi privatni, upravljački ili interni računovođe. Obavljaju se aktivnosti kao što su vođenje poslovnih knjiga, sastavljanje internih izvještaja, objavljivanje financijskih izvještaja i slično.

Prema klasifikaciji i rangiranju zanimanja u okviru privatnog računovođe statistike govore o 14 zanimanja[8].

2. javno računovodstvo – posao koji radi računovođa u okviru javnog računovodstva jesu porezno i financijsko savjetovanje uz naknadu, te obavljanje revizije. Kako bi obavljao spomenute poslove računovođa mora obaviti posebnu obuku. Potrebno je položiti ispit i steći licencu za javnog računovođu da bi mogao obavljati poslove. Ovakav računovođa prvenstveno je zaposlen u revizijskim tvrtkama.

[6] D. Gulin, et.al., op.cit., str. 21
[7] Loc. cit.
[8] Ibidem 6, str. 22

Prema službenoj američkoj statistici ovlašteni javni računovođa ima 11 stupnjeva karijere[9].

3. državno računovodstvo – računovođa zaposlen u državnim službama, lokalnoj upravi ili samoupravi ili kod korisnika državnog proračuna.

4. Obrazovanje – ovaj dio strukture računovodstvene profesije ističe se najvažnijom stavkom. Bitna stavka jest sveučilišna izobrazba računovođa, ali i specijalizirana izobrazba koje je vrlo bitna kako bi računovođa neprestano nadograđivao svoje znanje. Ovakav način izobrazbe provode udruženja računovođa.

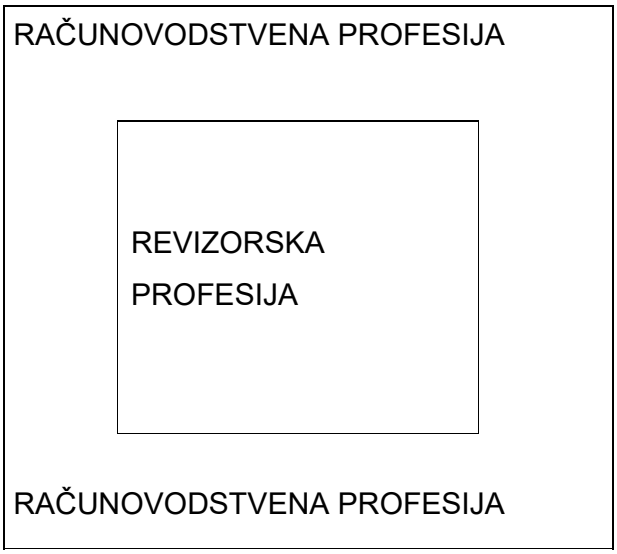
2.3. Odnos računovodstvene i revizorske profesije

Promatrajući računovodstvenu i revizijsku profesiju uočava se mnogo sličnosti i povezanosti. Pitanje koje se postavlja jesu li ove profesije jednake, odnosno da li je računovođa isto što i revizor. Postoje dva suprotstavljena mišljena koja definiraju računovodstvenu, odnosno revizijsku profesiju.

Prvo stajalište utemeljeno je u američkoj praksi i uobičajeno se ističe kako je računovođa isto što i revizor i, prema tome, računovodstvena je profesija isto što i revizorska.[10] Prema drugom stajalištu ističe se kako računovodstvo i reviziju treba razmatrati kao odvojene profesije.[11]Drugo stajalište temelji se na njemačkoj praksi.

[9] Ibidem 8, str. 23
[10] V. Vašiček, D. Vašiček (1998), „Prednosti i nedostaci novčane računovodstvene osnove u proračunskom računovodstvu i računovodstvu neprofitnih organizacija“, Računovodstvo, revizija i financije u suvremenim gospodarskim uvjetima arskim uvjetima,XXXIII simpozij HZRFD,1998, str. 211.
[11] Loc.cit

Slika 1. Odnos računovodstvene i revizorske profesije

Izvor: Računovodstvo, revizija i financije u suvremenim gospodarskim uvjetima, XXXIII simpozij

Na Slici 1. je prikazano kako je računovodstvena profesija ipak širi pojam od revizijske profesije, a sama revizorska profesija je dio računovodstvene profesije.
U konačnici teško je razlikovati takve dvije profesije jer su one međusobno povezane i međuovisne. Revizor kao takav mora imati osobine i znanja računovođe kako bi obavljao svoj posao u potpunosti, ali se po stručnosti nalazi na višoj razini, odnosno njegovo znanje mora biti šire.[12]

[12] M. Odar; Organiziranost Slovenskog instituta za reviziju, XXXI simpozij HZRFD, Računovodstvo, poslovne financije i revizija u suvremenim gospodarskim uvjetima, Pula, 1996.

3. STATUS RAČUNOVODSTVENE PROFESIJE

Računovodstvena profesija danas podliježe različitim problemima kao što su:[13]

1. promjene zakonske regulative,
2. nekvalificirane računovođe,
3. nove tehnologije,
4. konsolidacija tvrtki.

Iz navedenog proizlazi potreba za uvođenjem dodatne edukacije, kontrole, uhodavanja, ispita i ostalog za čim potreba proizlazi iz navedenih problema. Kako bi se to sve ispunilo, postoje različita računovodstvena udruženja i odbori. Oni pružaju dodatnu edukaciju, obrazovanje, i usavršavanje.

3.1. Status računovodstvene profesije u Republici Hrvatskoj (HZRFD)

U svijetu je računovodstvena profesija organizirana kroz profesionalna udruženja s javnim ovlastima, no u Hrvatskoj nema posebnog uređenja kroz komore, odnosno oblike udruženja sa javnim ovlastima.
Neovisno o tome, računovodstvena profesija u Hrvatskoj organizirana je već duže vrijeme s ciljem razvoja računovodstva i revizije.[14]

Najpoznatiji oblici udruživanja računovođa jesu Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Hrvatski računovođa, Hrvatsko udruženja računovodstvenih servisa, itd. Kao najstarija i najveća organizacija izdvaja se HZRIF odnosno Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika. HZRIF je do 1993. godine bio Savez računovodstvenih i financijskih radnika Hrvatske.[15] Osnovana je u Zagrebu, godine 1954., te predstavlja udrugu računovođa i financijskih djelatnika koju ne čine pojedinci, već pravne i fizičke osobe, odnosno, ekspertna udruženja i lokalne udruge računovođa.

[13] Ž. Aljinović Barać,"Računovodstvo, revizija, financije i porezi u praksi", Očekivanja, stanja i perspektive razvoja računovodstvene profesije, 50. savjetovanje, 2015., str.11
[14] D. Gulin et.al., op.cit. str. 19
[15] Ibidem 14 , str. 21

1995. godine HZRFD postaje članica a IFAC-a i IASC-a kao najvažnijih svjetskih udruženja i regulatornih institucija računovodstvene profesije.

U sastavu HZRFD-a postoje tri ekspertna udruženja: Hrvatska udruga računovodstvenih eksperta, Hrvatska udruga revizora i Hrvatska udruga financijskih analitičara. Ukupno je 35 teritorijalnih udruga koje su rasprostranjene po cijeloj Hrvatskoj. Njeno djelovanje je vrlo bitno kako bi se unaprjeđivala i razvijala teorija te praksa računovodstva, financija, revizija, i interna revizija.

Statutom HZRIF-a se štite zajednički interesi i prava osoba koja su udružene u udruge računovodstva i financijskih djelatnika, revizora, internih revizora, računovodstvenih stručnjaka i drugih strukovnih udruga.
Statut HZRIF-a:[16]

1. unapređivanje i razvitak teorije i prakse računovodstva, financija, revizije i interne revizije
2. pružanje stručne pomoći računovodstvenim, financijskim i revizijskim djelatnicima
3. unapređivanje i razvitak društvenih aktivnosti članica koje su se udružile u Zajednicu.

Spomenuti statut odnosi se na računovodstvenu profesiju, odnosno ciljeve koji su definirani statutom i koje je potrebno ostvariti. Navedene ciljeve statuta HZRIF-a postići će se organiziranjem stručnog usavršavanja za svoje članove kao što su predavanja, seminari i slično. Također će se organizirati razmjena iskustva u praktičnom namjeni pojedinih stručnih pitanja, izdavati vlastite publikacije, te organizirati i provoditi društvene aktivnosti.

[16] Ž. Aljinović Barać, 50. savjetovanje, op.cit. str. 12

Računovođe u okviru svoje profesije obavljaju računovodstvene poslove koje su definirane Zakonom o računovodstvu:[17]

- *Računovodstveni poslovi su prikupljanje i obrada podataka na temelju knjigovodstvenih isprava, priprema i vođenja poslovnih knjiga, priprema i sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja, te prikupljanje i obrada podataka u vezi pripreme i sastavljanja godišnjih izvješća, te financijskih podataka za statističke, porezne i druge potrebe.*
- *Poduzetnik je dužan prikupljati i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige te sastavljati financijske izvještaje sukladno ovom Zakonu i na temelju njega donesenim propisima, poštujući pri tome računovodstvene standarde i temeljna načela urednog knjigovodstva.*
- *Poduzetnik je dužan organizirati prikupljanje i sastavljanje knjigovodstvenih isprava, vođenje poslovnih knjiga te sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja na način da je moguće provjeriti poslovne događaje, financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzetnika.*

Navedeni računovodstveni poslovi definirani su prethodnih Zakonom o računovodstvu, te smatramo poželjnim da tako bude definirano.

Računovođe u obavljanju svojeg posla mogu biti zaposlene unutar samostalno osnovanog poduzeća ili kod nekog drugog poslodavca. Za pružanje računovodstvenih usluga od strane računovodstvenih subjekata ne postoje posebni uvjeti te se takva djelatnost obavlja kroz pravnu osobu ili samostalnu djelatnost. Kod obrta za obavljanje poslova računovodstva potrebno je zadovoljiti uvjete obrazovanja, odnosno ispit o stručnoj osposobljenosti, potrebno je imati srednju stručnu spremu ili majstorski ispit.

Govoreći o pravnim i fizičkim osobama koje pružaju računovodstvene usluge iste se natječu na slobodnom tržištu, gdje nude svoje usluge i naglašavaju karakteristike

[17] Narodne novine, br. 143/13, čl. 4. – prema tadašnjem Zakonu o računovodstvu

poput očnosti, cijene, ažurnosti, uslužnosti, itd. Temelj za pružanje računovodstvenih usluga je Zakon o obveznim odnosima.[18]

3.2. Status računovodstvene profesije u susjednim zemljama (Bosna-SRRF, Austria-Savezni Zakon o računovodstvenim zanimanjima)

Osim računovodstvene profesije u Republici Hrvatskoj, za primjere je izdvojena računovodstvena profesija u Bosni i Hercegovini te Austriji, radi usporedbe kvalitete i načina poslovanja računovodstvene profesije.

Bosna i Hercegovina svoju računovodstvenu profesiju „definirala je" Zakonom o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine.[19] U Bosni i Hercegovini računovodstvenu profesiju predstavlja Savez računovođa, revizora i financijskih radnika Federacije Bosne i Hercegovine.[20] SRRiF-FBiH je nevladino, neprofitno, strukovno udruženje certificiranih računovodstvenih tehničara, certificiranih računovođa, ovlaštenih revizora i ostalih knjigovodstvenih, računovodstvenih, financijskih radnika i drugih srodnih zanimanja u Federaciji Bosni i Hercegovini.

SRRF 5.11.2010. postaje članica IFAC-a. Postavši članica, promiče misiju IFAC-A koja podrazumijeva jačanje računovodstvene profesije, razvijanje međunarodnih ekonomija uspostavljanjem i samim promoviranjem kvalitetnih profesionalnih standarda, te ujednačavanje takvih standarda.[21]

Nakon što je postala članicom IFAC-a, 16.12.2015. postaje punopravni član FEE[22], odnosno Federacije europskih računovođa. FEE je zapravo udruženje profesionalnih računovodstvenih tijela iz europskih zemalja. Razvijanje računovodstvene profesije kako bi profesionalni računovođa pridonio učinkovitosti europskog gospodarstva, glavni je cilj Federacije europskih računovođa.[23]

[18] Zakon o računovodstvu, NN, 35/05 do 125/11
[19] Službeni glasnik BIH, br. 42/04
[20] SRRiF-FBiH
[21] www.srr-fibh.org (pristupljeno 15.07.2016.)
[22] Federation of European Accountants
[23] www.srr-fbih.org (pristupljeno 15.07.2016)

Zadaci SRRIF-FbiH su:[24]

- Rad na prijevodu, objavi i podizanju svijesti o važnosti implementacije standarda, te svih ostalih smjernica Međunarodne federacije računovođa i Odbora za međunarodne računovodstvene standarde.
- Osigurati obuke, testiranja, certificiranja, također i licenciranje u skladu s standardima nadležnih međunarodnih organizacija i tijela.
- Osigurati kontinuirano razvijanje profesionalnih računovođa.
- Provoditi ostale aktivnosti i nadležnosti profesionalnog računovodstvenog tijela.

Zakonom o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine određene su tri razine zvanja računovodstvene profesije:[25]

- Certificirani računovodstveni tehničar
- Certificirani računovođa
- Ovlašteni revizor.

Stjecanje zvanja u računovodstvenoj profesiji BiH određeno je Zakonom o računovodstvu i reviziji, te je donijeta odluka u kojoj su definirani uvjeti i pravila za svako profesionalno zvanje.

Za certificiranog računovodstvenog tehničara potrebno je imati:

- Četverogodišnju srednju školu
- Obavljen stručni ispit
- Prihvaćena prava i obveze iz Kodeksa etike za profesionalne računovodstvene stručnjake, a posebno obvezu kontinuiranog stručnog usavršavanja[26]

[24] www.srr-fibh.org, statut SRRiF (pristupljeno 15.07.2016.)
[25] Službeni glasnik BiH, broj 42/04
[26] Ž. Aljinnović Barać, 50. savjetovanje, op. cit. str. 20

Za certificiranog računovodstvenog tehničara potrebno je položiti:[27]

- Uvod u financijsko računovodstvo
- Računovodstvo troškova i upravljačko računovodstvo
- Menadžment i komunikacije
- Informacijsku tehnologiju

Za certificiranog računovođu potrebno je imati:[28]

- Sveučilišni studij
- Stručni ispit

Računovodstvena profesija u Republici Austriji regulirana je propisom pod nazivom: Savezni Zakon o računovodstvenim zanimanjima [29] . Njime su propisana računovodstvena zanimanja[30]:

- Knjigovođa bilancista
- Knjigovođa
- Knjigovođa za obračun osobnog dohotka

Knjigovođa bilancist obavlja poslove kao što su: obračun osobnog dohotka i izradu bilance, obračun prihoda i rashoda [31] , zaključivanje knjiga, savjetovanje, izradu poreznih kartica, dostavu poreznih prijava djelatnika državnim poreznim tijelima, elektronički uvid u spise poreznih uprava, također i podnošenje naloga za povrat poreza, zastupanja, sastavljanje predprijava poreza, prijave u području osobnog dohotka, izrada kalkulacija i slično.

Knjigovođe imaju pravo obavljati sljedeće poslove: knjigovodstvo poduzeća, obračun osobnog dohotka i izradu bilance poduzeća, obračun prihoda i rashoda, obračunsko knjigovodstvo, savjetodavne usluge, zastupanje i podnošenje predprijave poreza i slično.

[27] loc. cit
[28] Ž. Aljinnović Barać, 50. savjetovanje, op. cit. str. 20
[29] Zakon o računovodstvu 2014 – BiBuG 2014; računovodstvo, revizija, financije i porezi u praksi, Split, 2015.
[30] Ž. Aljinović Barać, 50. savjetovanje, op.cit. str. 14
[31] Austryski Zakon o dohotku, 1988, br. 400/1988

Knjigovođa za obračun osobnog dohotka obavlja sljedeće poslove: obračun osobnog dohotka, zastupanje, predporezne prijave vezane za osobni dohodak i davanja iz osobnog dohotka, savjetodavne usluge, izrada poreznih kartica i slično.

Fizičke i pravne osobe mogu obavljati poslove financijskog knjigovodstva. Kako bi fizička osoba obavljala poslove financijskog knjigovodstva i samostalne poslove knjigovođe bilanciste treba dobiti javno odobrenje nadležnog tijela u vezi tog posla.
Uvjeti za dodjeljivanje javnog odobrenja su:[32]

- Puna sposobnost obavljanja djelatnosti
- Povjerenje
- Dobri gospodarski odnosi
- Obvezno osiguranje od odgovornosti
- Poslovno sjedište

Kako bi pravne osobe mogle obavljati navedene poslove, potrebno je da njihovi direktori imaju ispunjene uvjete za javno imenovanje, u skladu s opsegom poslovanja kojim se takva osoba misli baviti.

U republici Austriji profesionalni računovođa svoj posao dužan je obavljati svjesno, brižno i na vlastitu odgovornost te neovisno. Zbog stalnog ažuriranja znanja, mora pohađati tečajeve i seminare za usavršavanje. Na taj način se upoznaje s najnovijim znanjima i spoznajama.
Takav način konstantnog obrazovanja vrlo je dobar, zbog toga što se usavršavaju i na taj način ne smanjuju svoje sposobnosti već ih konstanto nadograđuju.

[32] Ž.Aljinović Barać, 50. savjetovanje, op.cit. str. 17

4. RAČUNOVODSTVENA REGULATIVA U KONTEKSTU RAČUNOVODSTVENE PROFESIJE

Računovodstvena regulativa je skup pravila, propisa, odredba, načela i standarda koji služe za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje samih financijskih izvještaja. Računovodstvena regulativa definira se načelima i standardima računovodstvene profesije, na nacionalnoj i međunarodnoj razini i kao takva, računovodstvena reguativa se sastoji od zakonskih propisa i računovodstvenih standarda.

4.1. Računovodstvena regulativa u kontekstu računovodstvene profesije u Republici Hrvatskoj

Nakon stjecanja neovisnosti, 1991. godine, u Hrvatskoj se počela događati vlasnička i gospodarska reforma. Kroz proces pretvorbe društvenog vlasništva u privatno vlasništvo, jedan dio poslovnih subjekata bio je privatiziran, dok je drugi dio ostao u vlasništvu države. Zbog nove strukture i privatizacije subjekata bilo je potrebno napraviti izmjene računovodstvene infrastrukture.

1989. računovodstvena regulativa je harmonizirana usvajanjem Zakona o računovodstvu. Kako je tim zakonom vraćena dobit koja su poduzeća prilikom privatizacije izgubili, ostvarene su minimalne pretpostavke za komparabilnost financijskih izvještaja.[33]

Krajem 1992.[34], usvaja se novi Zakon o računovodstvu[35], te 1.1.1993. stupa na snagu. Ovim zakonom utvrđen je dualni sustav financijskog izvještavanja u kojem se sastavlja jedan set financijskih izvještaja za korisnike kao što su dioničari, vjerovnici i slično., dok se drugi sastavlja prema poreznim zakonima i dostavlja se državnim institucijama.

[33] D. Gulin, et. al., op.cit., str. 8
[34] Zakon o računovodstvu, NN, br. 90/1992 od 30.12.1992.
[35] loc.cit.

Obilježja Zakona o računovodstvu iz 1992.:

- Samu razradu kontnog plana čini svaki subjekt prema potrebama, gdje se moraju osigurati pozicije bilance i računa dobiti i gubitka koji su propisani Zakonom.[36]
- Sadržaj je propisan i temelji se na financijskim izvještajima.[37]
- Osnovna načela procjenjivanja su propisana.
- Zakonom se poziva sve subjekte na primjenu MRS-a.
- Propisana je konsolidacija financijskih izvještaja subjekata koji su matica[38].
- Propisana je revizija financijskih izvještaja jednom godišnje svih velikih i srednjih subjekata koji su dionička društva.[39]

U razdoblju koje je uslijedilo Zakon o računovodstvu mijenjan je u nekoliko navrata, a danas je na snazi Zakon o računovodstvu usvojen 3. srpnja 2015. godine, te u primjeni od 1. Siječnja 2016. godine. Trenutno važeći Zakon o računovodstvu obuhvaća tri ključna područja računovodstva: uređenje računovodstvenog procesa, izvještajne zahtjeve i proces izvještavanja, te unapređenje elektroničkog poslovanja.[40]

Ovaj se Zakon jednim dijelom bavi i računovodstvenom profesijom. S obzirom na provedenu anketu i konzultacije sa širom javnosti, ustanovljena je potreba za zakonskim uređenjem i reguliranjem računovodstvene profesije. Zapravo se zakonski želi regulirati tko se sve može baviti računovodstvenom profesijom. Želi se uvesti nadzor nad tom profesijom. Također ovim zakonom želi se utvrditi administrativni teret koji poduzetnici imaju vezano za takve usluge koji pružaju računovođe.

Spomenutim Zakonom o računovodstvu definirano je:
Ako poduzetnik povjeri obavljanje računovodstvenih poslova i funkcije računovodstva drugim pravnim ili fizičkim osobama one moraju biti licencirane za obavljanje tih

[36] Zakon o računovodstvu, NN 90/92, čl. 9.
[37] Zakon o računovodstvu, NN 90/92, čl. 17.
[38] Zakon o računovodstvu, NN 90/92, čl. 24.
[39] Zakon o računovodstvu, NN 90/91, čl 27.
[40] Zakon o računovodstvu, NN 78/15, čl. 7.

poslova na temelju posebnog zakona. Poduzetnik ostaje u potpunosti odgovoran za povjerene poslove, kao i za nesmetano obavljanje nadzora od strane nadzornih tijela.[41]

Naime, računovodstvena profesija temeljna je profesija za obavljanje financijskih poslova. Bez nje ne bi bilo kvalitetnih i pouzdanih informacija za odlučivanje i upravljanje. Zbog kvalitetnih i istinitih informacija koje ona osigurava, vrlo je bitno da bude educirana i organizirana kvalitetno. Potrebno je zaštiti računovodstvenu profesiju u obliku zakona i stručnih kvalifikacija koje su potrebne za obavljanje takvih usluga. Na takav način bi se postigla vrijednost rada računovođa u okviru računovodstvene profesije, s obzirom da ona danas nije odgovarajuće vrednovana niti eksponirana.

4.2. Računovodstvena regulativa u kontekstu računovodstvene profesije u Sjedinjenim Američkim Državama i Norveškoj

Zakonsko propisivanje o vođenje poslovnih knjiga, te sastavljanje financijskih izvještaja svoje početke bilježi u Francuskoj sa donošenjem trgovačkog zakona iz 1673. Kada je taj zakon donesen, zapravo je poslužio drugim zemljama kao podloga za izradu svoje vlastite regulative. Neke od tih zemalja su bile Švicarska, Belgija, Nizozemska, itd. Kako je počela industrijska revolucija, počela se zahtijevati i harmonizacija zakonskih propisa. Kod izrade propisa željelo se ostvariti slobodno kretanje kapitala i rada na međunarodnoj razini.[42]

Razvoj računovodstvene regulative može se promatrati kroz tri faze:[43]
1. faza Napoleonovih zakona iz 1807.
2. faza direktiva iz 1978
3. faza računovodstvenih standarda.

Spomenutim Napoleonovim zakonom iz 1807. godine započeto je pokretanje prve faze međunarodne računovodstvene harmonizacije. Takav zakon sadržavao je

[41] Zakon o računovodstvu, NN., br. 78/15, čl. 7.
[42] D. Gulin, et.al., op.cit., str. 6
[43] loc.cit

obavezu sastavljanja bilance i sastavljanja izvještaja, također I polugodišnjeg obračuna i njegovog sadržaja. Prva faza se odnosila na harmonizaciju u svijetu, gdje je kasnije započela harmonizacije i u europskim zemljama.

Računovodstvena regulativa se u Sjedinjenim Američkim Državama provodi u obliku općeprihvaćenih računovodstvenih standarda, odnosno GAAP - ova.[44] Jednim dijelom ovi su standardi poprimili i elemente međunarodnog standarda obzirom da su prihvaćeni u strane značajnog broja država .[45]

U SAD-u je prisutan veliki utjecaj države na samu računovodstvenu regulativu. Donošenje standarda je formalno povjereno nezavisnoj stručnoj organizaciji, Odboru za standarde financijskog računovodstva - FASB[46], no standardi se zapravo donose pod snažnim utjecajem SEC-a (Komisija za vrijednosnice i burze).[47]

Profesionalna udruženja računovođa imaju samo neposredan utjecaj na donošenje odluka i tumačenja standarda. Najpoznatije profesionalno udruženje računovođa jest Američki institut ovlaštenih javnih računovođa – AICPA.[48] Njegova najznačajnija uloga bazira se na organiziranju jedinstvenog CPA (Certified Public Accounting) ispita, koji je uvjet za bavljenjem računovodstvenom profesijom u SAD-u. CPA ispitom se stječe status – „ovjereni javni računovođa“.

Nadziranje financijskog poslovanja u Norveškoj staro je više od 100 godina. Prije se nadzor obavljao kroz nekoliko odvojenih i neovisnih nadzornih tijela.[49] Kasnije su se tijela objedinila u jednu nadzornu agenciju. Norveška je prva među zapadnim zemljama koja je prije 25 godina stavila cjelokupnu djelatnost u bankarstvu, osiguranju i prometnu vrijednost papira, pod cjelokupan nadzor jednog nadzornog tijela (Finanstilsynet).[50]

[44] Američki općeprhvaćeni računovodstveni standardi – US GAAP
[45] Generally Accepted Accounting Principles
[46] Financial Accounting Standard Board
[47] D. Gulin, et. al., op.cit., str. 5
[48] American Institute of Certified Public Accountants
[49] Nadzorna tijela: Bankinspeksjon, Forsikringsradet i Meglerkontrollen
[50] E. Hatibović, Računovodstvo kao poslovna djelatnost u Norveškoj, RRiF, br. 8/11., 2011, str. 46

Agencija za nadzor financijskog poslovanja u sklopu računovodstvene profesije jest *Finanstilsynet.* Radi se neovisnoj agenciji koja nadzire sveukupno financijsko poslovanje u Norveškoj. *Finanstilsynet* se temelji na zakonima i odlukama koje je usvojio parlament[51], Vlada, Ministarstvo financija, te međunarodnim standardima financijskog nadzora i regulacije. Takva agencija vrši nadzor poduzeća i tržišta, čime se doprinosi promicanju financijske stabilnosti i uređenim tržišnim uvjetima.

S obzirom na takav način reguliranja, krajnji korisnici su sigurni da su financijske usluge nadzirane i da služe svojoj svrsi. Uz takav način rada, njezin osnovni cilj jest pomoći u rješavanju problema, odnosno osigurati norveškim poslovnim subjektima konkurentne uvjete.[52] Neki od problema koji se mogu javiti jesu: problemi sa financijskom stabilnosti, tržišnim uvjetima, te nadzorom nad financijskim uslugama.

Ovakvo tijelo je pod upravljanjem Nadzornog odbora koji se sastoji od pet članova, a kojeg imenuje Ministarstvo financija i jedan promatrač iz Središnje banke Norveške. Glavnog direktora imenuje kralj, a bira se na 6 godina. Glavni direktor i stožer kojeg čine četiri odjela zaduženi su za praktično funkcioniranje nadzornog tijela.[53]

Finanstilsynet nadzire banke, financije tvrtke, osiguravajuća društva, mirovinske fondove, tvrtke za upravljanje i prometovanje vrijednosnim papirima, burze, eksterne računovođe i revizore. Također nadzire i financijsko izvještavanje poslovnih subjekata koje je vrlo bitno za računovodstvenu profesiju. Ova agencija je vrlo odgovorna za računovodstvenu profesiju, odnosno za računovođe. Bitna je jer dodjeljuje autorizacije pojedincima i poslovnim subjektima koje moraju biti u skladu s pravnim zahtjevima računovodstvene struke, te je odgovorna za ažuriranje registra autoriziranih računovođa i nadzor. Računovodstvene aktivnosti moraju biti u skladu sa zakonima i propisima, te se obavljati na odgovarajući način, što je jedan od glavnih ciljeva ove agencije.[54]

[51] Norveški parlament Stortinget
[52] E. Hatibović, op. cit. str. 46
[53] loc. cit.
[54] loc.cit.

Kao što je navedeno, *Finanstilsynet* izdaje autorizaciju za računovođu. Sama autorizacija definirana ja računovodstvenim zakonom, kojim je određen uvjet ukoliko se neka osoba želi baviti računovodstvenom profesijom mora dobiti autorizaciju, odnosno mora biti autorizirani računovođa. Takav autorizirani računovođa može:[55]

- Pružati računovodstvene usluge drugima kao dio privatne prakse
- Biti izvršni menadžer u društvu koje je autorizirano za pružanje računovodstvenih usluga
- Raditi u takvom društvu i biti odgovoran za klijente društva.

S obzirom da računovodstvena profesija želi sačuvati svoj neophodni dignitet, stalno se provodi nadzor takvih autoriziranih računovođa i društva. Prvenstveno se kontinuirani nadzor provodi zbog suzbijanja gospodarskog kriminaliteta i ostalog protuzakonodavnog ponašanja. U Norveškoj je takvo nadziranje uloga države i same računovodstvene profesije.[56]

[55] E. Hatibović, op.cit., str. 46.
[56] loc. cit.

5. ETIČKI KODEKS RAČUNOVOĐA

Etika je grana filozofije[57]. Sastoji se od problema odlučivanja, moralnih načela, te posljedica odlučivanja. Kažemo da se netko etički ponaša kada teži najvećem dobru, ali da je u skladu s moralnim pravilima i načelima. Svaka profesija ima svoj etički kodeks poslovanja, pa tako i računovodstvena profesija. Etički kodeks računovodstvene profesije jest vodič za profesionalno ponašanje u obavljanju zadataka profesije tako da se štiti i na sam način jača disciplina.[58]

5.1. Načela ponašanja i odgovornost računovodstvene profesije

Govoreći o samom kodeksu ponašanja računovođa u poduzeću, on bi trebao sadržavati kompilaciju principa, pravila i standarda.

Kodeks kao takav sadrži:[59]

- osnovna načela
- odnose računovođa prema poduzeću
- odnose računovođa prema drugim menadžerima i poslovodstvu
- odnose računovođa prema dioničarima, javnosti i vladi i njenim agencijama i drugim računovođama
- tehničke standarde

Računovođa mora slijediti osnovna načela pod koja spadaju jasnoća, pravednost i razboritost. Računovođa kao takav treba biti razuman te mudar. Njegova odgovornost odnosi se na pružanje računovodstvenih poslova. Obavljanje takvih poslova mora biti kompetentno odnosno mjerodavno, mora održavati profesionalno stajalište, te kao takav računovođa mora biti lojalan prema svojim poslodavcima. Osnovna načela se odnose također na to da računovođa ne bi trebao izvršavati zadatke kojima može nauditi poslodavcu, ili računovodstvenoj profesiji općenito.

[57] Obertson, J.C, Davis, F.G., Auditing, Irwin, Homewood, Illionis, 1988
[58] Winter V., Računovodstvo i financije u poduzeću, XXVI simpozij, str. 141.
[59] loc.cit.

Također kod davanja informacija je vrlo bitno da su istinite i nepristrane, odnosno fer.[60]

Pored definiranja osnovna načela, bitan je i odnos računovođa prema samom poduzeću. Računovođa treba održavati odnose povjerenja prema svojim poslodavcima. Ukoliko se povjerljive informacije sukobljavaju sa zakonima, računovođa je dužan primijeniti pravila. Sukobljavanje sa ciljevima poduzeća poslodavaca također nije dopustivo, te je potrebno izbjegavati konflikte u odnosu računovođa i poslodavaca.[61]

Prilikom obavljanja poslova računovođa sve tajne poduzeća i poslodavaca mora čuvati, odnosno ne smije ih koristiti. Također, računovođa ne smije uzimati poklone ili primati neke druge koristi koje bi ga zapravo mogle dovesti do konflikta s unutarnjim i vanjskim korisnicima računovodstvenih informacija. Govoreći o unutarnjim i vanjskim korisnicima, računovođa koji je zaposlen kod poslovnog subjekta ne bi trebao angažirati dio svojeg rada izvan samog poduzeća, ukoliko na to ne pristane poslovni subjekt. Računovođa ne bi smio posjedovati dionice tog poduzeća, te ukoliko poduzeće ima ilegalne i sumnjive poslove, računovođa kao takav bi se trebao distancirati od poduzeća.[62]

Osim odnosa računovođa prema poslodavcima, važan dio je i odnos prema drugim zaposlenima kako bi se posao odvijao u zdravoj poslovnoj klimi. Računovođa bi zbog toga trebao imati povjerenje u svoje kolege, te prilikom kruženja povjerljivih informacija između njih, trebao bi usmjeriti pažnju na sigurnost informacija Govoreći o povjerljivim informacijama računovođa ne bi trebao odavati informacije koje se ne tiču ostalih kolega.

Kada se uzmu u obzir odnosi računovođa prema poslodavcima i svojim kolegama, te prema ostalim zaposlenima u poduzeću, također je bitno sagraditi kvalitetan odnos prema dioničarima, javnosti, vladi i drugim računovođama. Također je kod takvih odnosa na prvom mjestu pružanje istinitih i nepristranih računovodstvenih

[60] Winter V., XXVI simpozij, op.cit., str. 141.
[61] Loc.cit.
[62] loc.cit.

informacija. Vrlo je bitno da računovođa surađuje s ostalim ovlaštenim računovođama i da pritom njihov rad ne kritizira u javnosti.[63]

Kod tehničkih standarda, koji također spadaju pod profesionalno ponašanje računovodstvene profesije, bitno je da računovođa ima dobar odnos s menadžmentom i da im osigura potrebne računovodstvene informacije za njihovo poslovno odlučivanje. Računovođa menadžmentu mora osigurati adekvatan sustav računovodstvene kontrole za bezbrižno upravljanje poduzećem. Kako menadžment nije upućen u potpunosti u računovodstvene poslove, računovođa mora interpretirati računovodstvene informacije, te mora izvijestiti menadžera o potencijalnim prijevarama, podvalama i ostalim sličnim stvarima. Kako bi računovođa sve to izvršavao potrebno je držati se općeprihvaćenih računovodstvenih principa, te kao takav mora udovoljiti zahtjevima kao što su npr. [64] mišljenje odbora za računovodstvene standarde.[65]

5.2. Izazovi računovodstvene profesije

Suvremeno poslovno okruženje dovodi računovodstvenu profesiju do etičkih izazova. S obzirom na povećanje etičkih izazova, računovođe moraju zaštiti profesiju od postupaka koji bi mogli narušiti dignitet računovodstvene profesije.

Kao izazovi računovodstvene profesije navode se:[66]

- pritisak menadžmenta,
- računovođe kao zviždači,
- pohlepa,
- propusti.

Podjela računovođa na etičke i neetičke sve češće se javlja zbog pritiska menadžerskih struktura na računovodstvenu profesiju. Etički računovođa je onaj koji se pridržava kodeksa i djeluje sa zakonom. Takav računovođa provodi istinitu

[63] Winter V., XXVI simpozij, op.cit., str. 141.
[64] Loc.cit.
[65] Loc.cit.
[66] Ž.Aljinović Barać,50. savjetovanje, op.cit., str. 5

realizaciju i fer prezentiranje financijskih izvještaja. Za razliku od njega, neetički računovođa se ne pridržava kodeksa te mijenja računovodstvene podatke i prezentira financijske izvještaje koji nisu realni i objektivni. Na takav način dolazi u sukob sa zakonom.

Kao primjer nepridržavanja kodeksa, te krivog prikazivanja financijskih izvještaja jest slučaj Enron. To je bio poslovni subjekt koji je zapošljavao oko 22.000 zaposlenika i bio vodeća svjetska energentska kompanija. Tijekom više od deset godina Enron je varao svoje dioničare, investitore i partnere na način da je sakrivao istinu o svom poslovanju. To je bila najkompleksnija knjigovodstvena prijevara svih vremena.[67]

Nadalje, računovođe se javljaju i kao zviždači. Oni otkrivaju prevare, ilegalne i protuzakonite radnje prema državnom proračunu, gdje se realiziraju načela Etičkog kodeksa. Nakon manipuliranja s financijskim izvještajima kompanije mogu ući u stečaj i likvidaciju te na taj način može doći do gubitka radnih mjesta. Zbog toga je vrlo bitno da računovođa reagira na nelegalne i protuzakonite radnje.

Pohlepa se javlja kada se stalno teži za povećanjem profita, a računovodstvo je najbolji način. To se postiže kroz manipulaciju financijskih izvještaja, te brojnim drugim načinima. Pohlepa računovođa dolazi do izražaja kada oko drži više na svom bankovnom računu, nego na bilanci svog poduzeća.[68] Takvo pohlepno ponašanje može dovesti do bankrota i nestanka tvrtke, zbog stalnog opterećenja za povećanjem zarade do kojih se dolazi na sve načine, samo ne na legalne.

5.3. Kodeks profesionalne etike Međunarodne federacije računovođa (IFAC)

Kodeks profesionalne etike razvila je Međunarodna federacija računovođa. Time su željeli smanjiti razlike nacionalnih kodeksa profesionalne etike zbog razlike u kulturi, jezicima i pravnoj regulativi. Takvim načinom izrade kodeksa želi se postići visoka razina računovodstvene profesije.

[67] www.autopoiesis.foi.hr (pristupljeno 25.07.2016)
[68] Lister. 2015:1

Za ispunjenje tog cilja potrebno je ispuniti:[69]

- pravovaljane informacije
- profesionalizam
- kvalitetu usluge
- povjerenje

Kodeks profesionalne etike sastoji se od uvoda i tri dijela:[70]

1. Dio A: primjenjuje se na sve profesionalne računovođe
2. Dio B: primjenjuje se samo na računovođe u javnoj praksi
3. Dio C: primjenjuje se na zaposlene profesionalne računovođe, a u određenim okolnostima može se primjeniti i na zaposlene u javnoj praksi.

Načela Kodeksa jesu:

- **Poštenje** – računovođa mora biti iskren, pošten i častan u pružanju usluga.
- **Objektivnost** – računovođa ne smije dopustiti pristranost, sukob interesa ili utjecaj na druge s namjerom izbjegavanja objektivnosti.
- **Profesionalna sposobnost i dužna pažnja** – usluge trebaju biti pružene s dužnom pažnjom, kompetencijom i marljivošću, te se klijentu treba osigurati zadovoljavajuća usluga.
- **Povjerljivost –** informacije koje se stječu prilikom obavljanja usluge trebaju ostati povjerljive
- **Profesionalno ponašanje** – računovođa treba raditi s dobrom reputacijom profesije i suspregnuti se od ponašanja koje diskreditira profesiju.
- **Tehnički standardi** – u zemljama članicama IFAC-a računovođa u javnoj praksi mora pružati usluge u skladu s standardima koje objavljuje IFAC i IASB te relevantnom zakonskom regulativom.[71]

[69] D. Gulin, et. al., op.cit., str. 25
[70] www.ifac.org (pristupljeno 19.07.2016.)
[71] D. Gulin, et.al., op.cit., str. 25.

6. KVALITETA EDUKACIJE RAČUNOVOĐA

Edukacija računovođa je vrlo bitna kako bi se stekla stručnost. Računovođa mora školovanjem, radom u struci, uz nadzor i pomoć stručnog mentora, steći potrebna znanja i vještine kako bi obavljali svoje poslove ispravno. Takvo ispravno vođenje svojih poslova podrazumijeva organizirano i stručno računovodstvo koje je pretpostavka zakonitih, realnih i objektivnih financijskih izvještaja i ispravnih poreznih obračuna.

Kada računovođa ne bi bio u dovoljnoj mjeri educiran, lako bi se mogla napraviti greška koja primjerice može utjecati na visinu neke oporezive stavke i visinu porezne obveze. Takva greška dalje dovodi do nezakonite smanjene ili povećane porezne obveze koja dalje povlači zakonske procedure. S obzirom na spomenuto, važno je školovanje računovođa, odnosno obuka za računovodstvene poslove a što se ne može steći samo iskustvom. Osim školovanja, bitno je i samo radno iskustvo bez kojeg nije moguće biti dobar računovođa. U radnom iskustvu, školovanje će pomoći da se lakše i brže usvoje potrebna znanja i vještine.

Jedna od bitnih stvari koju računovodstvenu profesiju čini različitom od ostalih profesija jest obnavljanje i stalno ažuriranje svojih znanja. Obnavljanje i usavršavanje znanja nije karakteristično samo za računovodstvenu profesiju, no obzirom da se u Republici Hrvatskoj porezni, računovodstveni i drugi povezani propisi često mijenjaju, računovođa svoja znanja ne može steći jednom zauvijek, već ih konstantno mora širiti, nadopunjavati i održavati.[72]

Način na koji mogu postići konstantno unapređenje svoje profesije, obavlja se putempraćenja i proučavanja kvalitetne i stručne literature, poput časopisa i priručnika, potom pohađanjem različitih seminara i radionica, te dodatnim školovanjem.[73] Najbolji način usavršavanja računovodstvene profesije zapravo se postiže kombinacijom svih navedenim modela.

[72] www.hrcak.hr , Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, Vol.13 No.1 Lipanj 2015. (pristupljeno 19.07.2016.)
[73] www.poslovni-info.eu (pristupljeno 19.07.2016.)

Školovanje i usavršavanje računovođa je vremenski zahtjevno i skupo, pa se u samu cijenu računovodstvenih usluga ukalkulira i usavršavanje računovođa. U vezi samih troškova usluga obavljanja računovodstvenih poslova bitno je da računovođa bude educiran. S obzirom da za obavljanje računovodstvenih poslova nema propisanih uvjeta, uz stručne osobe koje svoje znanje i vještine nadograđuju i potom i to uzimaju u kalkulaciju cijene usluga, mogu se javiti i osobe bez dovoljno znanja, iskustva i vještina, koje ne nadograđuju svoje vještine i znanje. Takav računovođa neće u kalkulaciju svoje cijene usluga uzeti u obzir troškove dodatnog školovanja, te će postati cjenovno konkurentniji, s obzirom da su im cijene usluga jeftinije.[74]

Međutim i takav tip računovođa koji ne ulaŽu u svoje znanje ili nisu bili dovoljno kompetentni na samom početku bavljenja profesijom, poduzetnici odabiru i povjeravaju im svoje poslovanje. Obzirom na postojeće stanje u gospodarstvu, cilj je smanjiti izdatke, uključujući i one za za računovodstvene poslove, te je onda izbor računovođa koji je jefitniji jasan. No, za poduzetnika je zasigurno sigurnije uzeti računovođu koji će kvalitetno odraditi posao, a može se reći i jeftinije jer ako se dogode porezne pogreške, poduzetnik će odgovarati i to cijenom koja će biti veća od cijene usluge računovođa koji je kvalitetniji.

S obzirom na prethodno navedeno, edukacija računovođa kao i sama regulacija tko se i kako smije baviti računovodstvenom profesijom, je od iznimne važnosti. Sa kvalitetnom edukacijom i zakonskom regulativom profesije olakšati će se nadzor nad računovodstvenim poslovima i kontrolom ispravnosti.

U nastavku će se analizirati će se fakultetska izobrazba računovodstvene profesije kako bi se dobio uvid u obrazovanje studenata na fakultetima, obzirom da je to prva stepenica daljnjem razvoju računovodstvene profesije pojedinca. Također će se detaljno opisati programi kao što su: program za stjecanje zvanja „ovlašteni računovođa“, program za „usavršavanje“, te program „udruge ovlaštenih računovođa“, kako bi se vidjelo što je sve potrebno posjedovati za pristup programima, što se očekuje kroz programe i što se postiže završetkom programa. Kako je aktualno pitanje licenciranja računovodstvene profesije, obuhvatiti će se i taj

[74] www.poslovni-info.eu (pristupljeno 19.07.2016.)

dio, odnosno što će licenciranje značiti za računovođu, te što će biti potrebno uraditi ukoliko takav zakon stupi na snagu.

6.1. Fakultetska izobrazba računovodstvene profesije

Promatrano u općenitom i širem kontekstu.
Izobrazba računovodstvene profesije na fakultetima ekonomije u RH može se sagledati kao:[75]

- osnovna računovodstvena izobrazba
- šira računovodstvena izobrazba
- specijalistička računovodstvena izobrazba

U okviru osnovne računovodstvene izobrazbe studenti se upoznaju sa teorijskim i normativnim dijelom računovodstva, te sa metodološkim okvirom računovodstva. Pored toga, studenti se upoznaju sa horizontalnim i vertikalnim vezama računovodstva i disciplina koje pomažu u identificiranju i oblikovanju osnovnih računovodstvenih informacijskih potreba.

Šira računovodstvena izobrazba podrazumijeva upoznavanje studenata sa financijskim računovodstvom, računovodstvom troškova, organizacijom računovodstva, kontrolom, te revizijom. Sama specijalizacija računovodstvene profesije postiže se na poslijediplomskom studiju. Različite visokobrazovne institucije nude poslijediplomske specijalističke i doktorske studije, te zainteresirani mogu birati koje područje iz računovodstva žele detaljnije izučavati, kako bi produbili znanje i sposobnosti vezane uz spomenuto.

U edukaciji za računovodstvenu profesiju fakultetska izobrazba je također bitan čimbenik, i to kao prva stepenica ka daljnjem razvoju unutar računovodstvene profesije.

[75] Winter V., XXVI simpozij, op.cit., str 136.

Kod fakultetske izobrazbe prema izvoru bitno je da programi imaju ove dvije faze:[76]

1. faza – razvijati sposobnosti mišljenja, analize, zaključivanja i komuniciranja
2. faza – za ovu fazu nije bitna samo teorijska izobrazba računovodstvene profesije, već i sama praksa kako bi se što više ušlo u bit i način pravog funkcioniranja računovodstvene profesije.

6.2. Program za stjecanje zvanja ,,ovlašteni računovođa“

Neovisna udruga računovođa, poreznih savjetnika i financijskih djelatnika – Hrvatski računovođa, provodi stjecanje ovlaštenih znanja, odnosno stjecanje znanja za ovlaštenog revizora. Zadatak ovog programa jest utvrditi područje znanja, opseg i zastupljenost u procesu obrazovanja kako bi se steklo zvanje ,,ovlašteni računovođa“. Temeljni cilj je stalan profesionalan razvoj računovođa. Također bitna stavka je profesionalno usmjeravanje u njihovom obavljanju zadatka, brige za uspješno poslovanje, pripremu informacija za odlučivanje, vrednovanja bilančnih pozicija, predviđanje ishoda poslovanja, itd.[77]

Ovom programu se pristupa dobrovoljno, a kako bi se pristupilo potrebno je ispuniti određene uvjete. Uvjeti koji se navode jesu:

1. Obrazovni zahtjevi
2. Vladanje računovodstvenim vještinama
3. Moralne osobine
4. Članstvo u udruzi
5. Obveza plaćanja troškova

Polaznici moraju steći najmanje višu ili visoku spremu ekonomskog područja znanja ili neku od drugih područja znanja, a kako bi to dokazali potrebno je priložiti diplomu. S obzirom na navedene računovodstvene vještine, polaznik mora vladanje vještinama dokazati potvrdama od poslodavaca, kao što je npr. voditelj

[76] Ibidem 77, str. 137.
[77] www.hrvatski-racunjovodja.hr (pristupljeno 20.07.2016.)

računovodstva, pomoćnik glavnog knjigovođe, i ostalih poslova. Iskustvo bavljenja računovodstvenim poslovima mora također biti određeno u godinama, ukoliko polaznik ima visoko obrazovanje ekonomskog područja znanja, potrebne su mu najmanje dvije godine iskustva, a za druge područja znanja najmanje tri. [78]

Osobe koje imaju više obrazovanje ekonomskog područja, potrebno je imati tri godine iskustva, dok je po pitanju drugih područja znanja potrebno imati pet godina iskustva. Ukoliko određene osobe ne posjeduju potrebne uvjete, mogu upisati program, slušati predavanja, ali u konačnici ne mogu pristupiti ispitu i steći zvanje ,,ovlašteni"računovođa.[79]

Moralna obilježja također su jedan od uvjeta, koje mora posjedovati osoba koja upisuje ovakav program. Kako bi se to dokazalo, potrebno je priložiti uvjerenje o nekažnjavanju izdano od općinskog suda, te vlastitu izjavu da nije kažnjavan(a). Bitna stvar kod upisa u program je također da pristup i upis imaju osobe koje su članovi Udruge ,,Hrvatski računovođa" – Zagreb. Nakon upisanog programa, potrebno je snositi i troškove upisa, izvođenja programa i izdavanja uvjerenja, te ispita.[80]

Program za stjecanje zvanja ,,ovlašteni računovođa" sastoji se od nekoliko područja znanja:[81]

- Računovodstvo u poslovnom okruženju – 60 sati
- Menadžment i odlučivanje – 8 sati
- Porezi – 18 sati
- Upravljanje financijama – 10 sati
- Interni i eksterni nadzor poslovanja – 4 sata
- Pravo u trgovačkim društvima – 8 sati
- Računalo u računovodstvu – 4 sati

[78] www.hrvatski-racunjovodja.hr (pristupljeno 20.07.2016.)
[79] loc.cit.
[80] loc.cit.
[81] loc.cit.

Izvođenje programa u okviru ovih područja znanja provodi se kroz predavanja u punom fondu sati, te kroz individualnu samostalnu pripremu za vladanje gradivom prema programu. Nakon što se završi sa predavanjima u okviru programa, slijedi provjera znanja. Provjera znanja obuhvaća gradivo iz svih područja programa za edukaciju. Takav postupak se provodi testiranjem, koji obuhvaća tekst u kojem su zastupljeni zadatci iz prakse i za rješavanje, te upiti o poznavanju gradiva. Ukoliko se ne zadovolji prvi postupak kontrole znanja, slijedi popravni koji je u usmenom obliku i provodi se za konkretno područje znanja.[82]

Povjerenstvo za provjeru znanja obavlja samu provjeru znanja, gdje je predsjednik povjerenstva za provjeru znanja voditelj izvođenja programa. Za svaki ispitni rok definira se ispitno povjerenstvo koje definira Predsjednik Udruge. Broj članova povjerenstva sastoji se ovisno o broju prijavljenih, a najčešće bilježi tri člana. Zbog dodatne sigurnosti obavlja se i nadzor nad provođenjem provjere znanja. Takav nadzor vrši Predsjednik uprave ili član Glavnog odbora kojeg određuje predsjednik. [83]

Test se ocjenjuje bodovima, za svako pojedino pitanje. Ukoliko pristupnik iz pojedinog područja znanja ne postigne najmanje 75% mogućih bodova, nije zadovoljio iz tog područja znanja. Konačna ocjena za svakoga pristupnika jest ,,Položio“ ili ,,Nije položio“.
Ukoliko pristupnik nije ostvario ocjenu ,,Položio“ mora ponoviti postupak testiranja na sjedećem roku.

Kada pristupnik položi ispiti s uspjeh završi sve ostale potrebne zahtjeve programa, te dokaže vladanje vještinom obavljanja računovodstvenih poslova, Udruga mu izdaje uvjerenje o stečenom zvanju ,,ovlašteni računovođa“.[84]

Računovodstvena profesija iziskuje kontinuirano usavršavanje, što je vidljivo i ovim uvjerenjem. Računovođa tzv. ,,Dokaznicom“ Udruge je obvezan na usavršavanje svoje profesije, i tom dokaznicom to i potvrđuje. Ukoliko računovođa ne poštuje

[82] www.hrvatski-racunovodja.hr, Pravilnik, (pristupljeno 20.07.2016.)
[83] loc.cit.
[84] loc.cit.

kodeks, ako je kažnjavan, narušio je etiku računovodstvene profesije i Glavni odbor Udruge ga može opozvati.[85]

6.3. Licenciranje računovodstvene profesije

Iako obveza licenciranja računovodstvene profesije u Hrvatskoj još uvijek ne postoji, definirana je u novom Zakonu o računovodstvu[86], te bi trebala stupiti na snagu s 01.01.2018. godine, što znači da će računovodstveni servisi i računovođa trebati steći licencu do 31.12.2017. S obzirom da Zakon o licenciranju računovodstvene profesije još nije usvojen, niti je ušao u proceduru za usvajanje, javljaju se mnoge pristaše ali i protivnici licenciranja računovodstvene profesije.

Zakon o računovodstvu navodi: [87] "Ukoliko poduzetnik povjeri obavljanje računovodstvenih poslova i funkcije računovodstva drugim pravnim ili fizičkim osobama, one moraju biti licencirane za obavljanje tih poslova na temelju posebnog zakona".

Hrvatska revizorska komora se zalaže za licenciranje računovodstvene profesije, te da u skladu s time računovodstvena profesija bude dosljedna i regulirana. Obavljanje računovodstvenih poslova potrebno je regulirati u cjelini licenciranjem stručnog osoblja za obavljanje tih poslova i licenciranjem pravnih i fizičkih osoba koje pružaju usluge obavljanja računovodstvenih poslova i funkcije računovodstva drugima. Bit licenciranja proizlazi iz toga da računovođe preuzmu obvezu i odgovornost sastavljanja financijskih izvještaja i potvrđivanja ispravnosti njihova sadržaja.[88]

Zakonom o licenciranju zapravo se želi utvrditi zakonska podloga računovodstvene profesije. S obzirom da na tržištu postoje certifikati i uvjerenja za stjecanje zvanja ,,ovlašteni računovođa“, njihova podloga nije definirana zakonom. Ranije smo spomenuli ovlaštenje za stjecanje zvanja ,,ovlašteni računovođa“ kojeg provodi

[85] loc.cit.
[86] Zakon o računovodstvu, NN, br. 78/2015, čl. 7
[87] loc.cit.
[88] www.revizorska-komora, (pristupljeno 21.07.2016.)

Udruga hrvatski računovođa. Njihova podloga nije u zakonu, odnosno licenci, već su to dodatni programi ili usavršavanja.

Mnoge druge struke moraju imati licencu za obavljanje poslova, iako se radi o jednostavnijim poslovima od računovodstvene profesije. Svaka dobro vođeno i organizirano računovodstvo je pretpostavka realnih, zakonitih i objektivnih financijskih izvještaja. S obzirom da se pogreške lako mogu dogoditi, i dovesti do dubljih problema, otuda potreba za licenciranjem računovodstvene profesije.

6.4. Udruga ovlaštenih računovođa – *Association od Certified Chartered Accountants* (ACCA)

Association of Certified Chartered Accountants – ACCA jest Udruga ovlaštenih računovođa. Ovo globalno tijelo za profesionalne računovođe osnovano je 1904. godine, te nudi visokokvalitetnu, međunarodno priznatu kvalifikaciju za računovođe, I kao takvo je priznato diljem svijeta. Cilj udruge je jačanje globalne računovodstvene profesije koja se temelji na dosljednoj primjeni standarda za obrazovanje računovođa. Na takav način se potiče međunarodno poslovanje i odluku talentiranih ljudi da se odluče za međunarodnu karijeru.[89] Sjedište ACCA je u Londonu.

ACCA surađuje sa globalnim tijelima kao što je Međunarodna federacija računovođa[90] i sa 71 vrstom globalnih računovodstvenih udruženja. Cilj globalnih računovodstvenih udruženja je donijeti dugoročne vrijednosti u kojima se razvija i podržava računovodstvena profesija.

Udruga ovlaštenih računovođa provodi širok nastavni program koji uključuje poreze, reviziju, konzalting i financijsko savjetovanje. Kako bi se postalo članom udruge ACCA potrebno je imati barem tri godine radnog iskustva i položene sve ispite ACCA. Kvalifikacija udruge se sastoji od 14 ispita koji se mogu polagati dva puta godišnje, i to u lipnju ili prosincu.

[89] www.britishcouncil,hr, (pristupljeno 21.07.2016.)
[90] IFAC – International Federation of Accountants

ispiti se polažu na dvije razine: prva razina je osnovni ispit koji se sastoji od ukupno devet ispita, adruga razina je profesionalni ispit koji se sastoji od pet ispita. U nastavku se navodi obuhvat spomenutih razina ispitivanja:[91]

1. Osnovni ispiti

Osnovni ispit obuhvaća znanje iz sljedećih područja:

- F1 Računovođa u poslovanju
- F2 Računovodstvo upravljanja
- F3 Financijsko računovodstvo

Osnovni ispit obuhvaća vještine iz sljedećih područja:

- F4 Korporativno i poslovno pravo
- F5 Upravljanje radnom uspješnošću zaposlenika
- F6 Oporezivanje
- F7 Financijsko izvještavnje
- F8 Revizija i potvrđivanje
- F9 Financijsko upravljanje

1. Profesionalni ispiti

Profesionalni ispit obuhvaća temeljne ispite iz sljedećih područja:

- P1 Vladanje, rizici i etika
- P2 Korporativno izvještavanje
- P3 Analiza poslovanja

Profesionalni ispit obuhvaća izborne ispite iz sljedećih područja:

- P4 Napredna razina financijskog upravljanja
- P5 Napredna razina upravljanja radnom uspješnošću zaposlenika
- P6 Napredna razina oporezivanja
- P7 Napredna razina revizije i potvrđivanja

[91] www.britishcouncil.hr, (pristupljeno 21.07.2016.)

S obzirom na naveden ispiti, neki od njih se ne moraju polagati ukoliko su već položeni. Potrebna je potvrda odgovarajuće akreditirane ustanove. Na taj način može se biti izuzet od polaganja prvih 9 ispita, što znači da ih se tada treba položiti 7.

Tečajeve vodi predavač koji je računovođa iz prakse. Na taj način tečaj je praktičniji i obogaćen primjerima iz stvarnog života. Za bolje svladavanje ispita, zadnji dan tečaja provodi se probni test.

6.5. Program osposobljavanja i usavršavanja za računovodstvenu profesiju

U sklopu RRIF-a plus[92], izvodi se se program, odnosno tečaj za obavljanje knjigovodstvenih i računovodstvenih poslova. Takav program daje mogućnost osposobljavanja na područjima kao što su:[93]

- počela računovodstva
- blagajničko poslovanje
- analitička knjigovodstva
- financijsko knjigovodstvo
- troškovi
- proizvodnja i gotovi proizvodi
- trgovina na veliko i malo
- utvrđivanje financijskog stanja, te
- vježbe na računalu.

Kako bi se izvršio upis u ovakav program potrebno je imati završeno četverogodišnje srednjoškolsko obrazovanje bilo kojeg usmjerenja, te svjedodžbu završene četverogodišnje srednje škole ili fakulteta bilo kojeg smjera.[94]

Program se provodi redovitim predavanjima koji se unaprijed dogovaraju, vježbama iz područja računovodstva i na kraju provjerama znanja. Iako se radi o programu koji se mora dodatno financirati, njegova predavanja su obvezatna. Potrebno ih je

[92] Izdavačko i savjetodavno društvo iz područja računovodstva, poreza i financija u Hrvatskoj.
[93] www.hrvatski-racunovodja.hr, Pravilnik, (pristupljeno 20.07.2016.)
[94] loc.cit.

kontinuirano pohađati radi lakšeg rada. Vježbe obuhvaćaju rad na računalima uz primjenu knjigovodstvenog programa.
Program za osposobljavanje računovodstvene profesije traje 130 nastavnih sati.

Program koji se također nudi u okviru RRIF-a jest program usavršavanja za samostalno obavljanje i vođenje knjigovodstvenih i računovodstvenih, te financijskih poslova.
Ovakav program obuhvaća područja:[95]

- računovodstva i analitička knjigovodstva
- pravo trgovačkih društva
- računovodstveno procesiranje promjena na pozicijama imovine, obveza i kapitala te prihoda i rashoda
- specifičnosti računovodstvenog obračuna poslovanja u djelatnosti proizvodnje
- specifičnosti računovodstvenog obračuna poslovanja u trgovini
- sastavljanje financijskih izvješća na praktičnom primjeru trgovačkog društva X
- vježbe na računalima

Kod ovog programa je također potrebno imati neke uvjete za upis, i to . srednjoškolsko obrazovanje ekonomskog, komercijalnog, trgovačkog, upravnog, birotehničkog, ugostiteljskog ili turističkog smjera. Također se može priložiti diploma završenog studija ekonomskog ili pravnog smjera.

Ukoliko su kandidati sa srednjom školskom ili stručnom spremom drugih struka ali u četverogodišnjem trajanju, proveli najmanje tri godine na poslovima knjigovodstva i računovodstva, također se mogu upisati. Potrebno je praksu dokazati izvornom i ovjerenom potvrdom poslodavca u kojoj su navedeni knjigovodstveni i računovodstveni poslovi koje je kandidat obavljao.

Program se savladava kroz redovita predavanja, vježbe i provjera znanja. I u ovom slučaju prisutnost kandidata je obvezatna. Najprije se slušaju predavanja iz računovodstva i analitičkih knjigovodstva, a potom pravo trgovačkih društva.

[95] www.hrvatski-racunovodja.hr, Pravilnik, (pristupljeno 20.07.2016.)

Predavanja se održavaju u nastavnih 48 sati. Nakon što su predavanja završena, kandidat pristupa kolokviju, gdje nakon položenog kolokvija i dalje sluša predavanja i sudjeluje u vježbama koja su predviđena od 190 sati. Vježbe se sastoje od rada na računalu uz primjenu knjigovodstvenom programa.

Kada se sve odsluša i uspješno položi ispit, stječe se javna isprava, odnosno uvjerenje o usavršavanju.[96]

[96] www.rrif-uciliste.hr, (pristupljeno 22.07.2016.)

7. KVALITETA RAČUNOVODSTVENE EDUKACIJE I STATUS RAČUNOVODSTVENE PROFESIJE

7.1. OPIS UZORKA I METODE ISTRAŽIVANJA

Istraživanje kvalitete edukacije te statusa računovodstvene profesije provedeno je sa ciljem analize trenutne situacije navedenog u Republici Hrvatskoj, te načina i mogućnosti njezina poboljšanja. Anketa je provedena u srpnju 2016. godine na području Republike Hrvatske. Osnovni skup sačinjavale su osobe koje su predstavnici računovodstvene profesije, a anketa je poslana na elektroničke adrese 30 osoba sa namjerom formiranja malog uzorka. U predviđenom roku vraćeno je 20 ispravno ispunjenih anketnih upitnika.

Od 20 ispitanika koji su vratili ankete, 11 ispitanika posjeduje VSS odnosno visoku stručnu spremu, 7 ispitanika posjeduje VSŠ odnosno višu školu, te 2 ispitanika posjeduje SSS odnosno srednju stručnu spremu. Također svi posjeduju radni staž i posluju u računovodstvu, financijama, reviziji ili u svom vlastitom poduzeću.
Anketnim upitnikom prikupljeni su sljedeći podaci:

1) duljina radnog iskustva u računovodstvenoj profesiji
2) važnost znanja kroz formalno obrazovanje te važnost znanja stečenog kroz iskustvo
3) vrednovanje računovodstvene profesije u smislu plaćanja za pružene usluge
4) potreba definiranja cjenika za računovodstvene profesije
5) utjecaji zakona na računovodstvenu profesiju
6) zakonsko definiranje računovodstvene profesije
7) pristupi programima usavršavanja
8) stručna sprema te zanimanje.

7.2. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Kroz provedeno istraživanje o „kvaliteti računovodstvene edukacije i statusu računovodstvene profesije“, dobiveni su rezultati istraživanja koji će se detaljno analizirati kroz sljedeća potpoglavlja.

7.2.1.Radno iskustvo i izobrazba računovođa

Prikupljanje podataka za potrebe rada i donošenja zaključaka u vezi odabrane teme započeto je pitanje o radnom iskustvu pojedinog ispitanika u području računovodstvene profesije ("Molimo navedite Vase radno iskustvo u području računovodstvene profesije").

Najveći broj anketiranih osoba radno iskustvo bilježi u godinama od 0-5 (45%, odnosno 9 odgovora), zatim slijedi radno iskustvo u rasponu godina od 11 i više (35% odnosno 7 odgovora), te na posljednjem mjestu od 6-10 godina (20% odnosno 4 odgovora).
Tablicom 1 prikazano je radno iskustvo ispitanika u računovodstvenoj profesiji izraženo u godinana staža.

Tablica 1. Broj godina radnog iskustva u računovodstvenoj profesiji

Od 0-5 godina	**45%**
Od 6-10 godina	**35%**
Od 11 i više godina	**20%**

Izvor: Izračun autora

Obzirom na približnu zastupljenost različitih godina staža u uzorku, razmotren je i stav ispitanika o važnosti znanja stečenog formalnom izobrazbom u odnosu na radno

iskustvo, a kada je riječ o računovodstvenoj profesiji ("Smatrate li da je kod računovodstvene profesije važnije znanje stečeno formalnom izobrazbom ili radno iskustvo?")

Kod postavljenog pitanja o važnosti iskustva, znanja ili njihove podjednake važnosti, većina anketiranih osoba odgovorila je da im je jednako važno i znanje i iskustvo. Takav odgovor sastoji se u postotku od 80%, dok je 20% ispitanika odgovorilo da je radno iskustvo važnije. Nitko od ispitanika se nije složio sa time da je samo formalno znanje bitno. Takav rezultat je bio očekivan s obzirom da je za računovodstvenu profesiju karakteristična praksa, odnosno radno iskustvo prikupljeno na poslu, od iskusnijih kolega i naravno aktivnom radom.

Vezano za to, 20% ispitanika smatra da je važno samo iskustvo, a takav rezultat bi se mogao propisati osobama koje su vjerojatno dugi niz godina u računovodstvenoj profesiji, koje možda nisu ni pohađale neke stručne škole ili fakultete. Konačno, znanje se promatra u smislu različitih edukacija kao podloga daljnjem unapređenju, dok se radno iskustvo gleda kao nadograđivanje stečenog znanja. Tablicom 2 prikazano je pridavanje važnosti isključivo znanju, radnom iskustvu ili kombinaciji znanja i radnog iskustva.

Tablica 2. Važnost znanja i ranog iskustva u računovodstvenoj profesiji

Važno je znanje	**-**
Važno je radno iskustvo	**20%**
Znanje i radno iskustvo su jednaki	**80%**

Izvor: Izračun autora

7.2.2. Vrednovanje usluga i definiranje cjenika usluga računovođa

Za donošenje zaključaka u vezi odabrane teme također je postavljeno i pitanje „Smatrate li da je računovodstvena profesija u Republici Hrvatskoj dovoljno plaćena?“ S obzirom na postavljeno pitanje, 95% ispitanika odgovorilo je da računovodstvena profesija nije dovoljno plaćena u Hrvatskoj, dok 5% smatra da je dovoljno plaćena.

Obzirom na dobivene odgovore može se zaključiti da računovodstvena profesija u Hrvatskoj nije dovoljno plaćena, a s time povezujemo i zaključak da nije dovoljno ni cijenjena, s obzirom na broj odgovora koji prevladava. Tek 5%, odnosno jedan od ispitanika smatra da je dovoljno plaćena, a možemo pretpostaviti da se radi o vlasniku poslovnog subjekta koji se bavi pružanjem računovodstvenh usluga.

Također, tarifa ili plaćanje za računovodstvene usluge nije u konačnici niti jasno definirano zakonima i drugim propisima, kao sto nije definirano tko se točno smije baviti tom profesijom i pružanjem pratećih usluga, pa se mogu javljati i osobe, pravne koje ce pružati iste a koje nisu kompetentne.

Tablicom 3 prikazano je mišljenje ispitanika o vrednovanju računovodstvene profesije.

Tablica 3. Mišljenje ispitanika o plaćanju računovodstvene profesije

Računovodstvena profesija je dovoljno plaćena	**5%**
Računovodstvena profesija nije dovoljno plaćena	**95%**

Izvor: Izračun autora

Obzirom na gornje odgovore u upitniku je postavljeno i pitanje o tome treba li definirati cijene za računovodstvene usluge koje bi bile ujednačene i kojih bi se

pružatelji i korisnici usluga trebali pridržavati, te u suprotnom snositi sankcije ili to ne smatraju potrebnim.
Sa definiranjem cjenika za računovodstvene usluge slaže se 95% ispitanika, dok je 5% protiv definiranja cjenika, a time i sankcija. S obzirom na prethodno spomenuto pitanje koje se odnosilo na plaćanje računovodstvene profesije, definiranje cjenika jest vrlo povezano sa plaćanjem računovodstvene profesije.

Problem koji se javlja kod pružanja usluga jest davanje nižih cijena čime se poveća broj klijenata kod jednog ili više računovođa, dok se broj korisnika kod ostalih računovođa smanjuje zbog cijena njihovih usluga koje su više, odnosno u rangu cijena kakve bi zapravo i trebale biti.

Takvim načinom definiranja cijena i nastupa na tržistu nezadovoljan je značajan broj računovođa, što možemo vidjeti i u provedenoj anketi gdje se 95% slaže sa prijedlogom uvođenja cjenika u kontekstu tarifa, za pružanje računovodstvenih usluga, odnosno definiranjem cjenika koji će biti zakonski na snazi, a ukoliko ga se neće poštivati slijediti će sankcije.

Definiranjem jedinstvenog cjenika riješio bi se problem plaćanja za usluge računovodstvene profesije, a vezano za pitanje koje je ranije postavljeno u kontekstu potplaćenosti ili preplaćenosti. Naime, ukoliko bi se zakonski definirao cjenik usluga, odmah bi se definirala i plaćenost računovodstvene profesije.

Ministarstvo financija trebalo bi definirati cjenik za računovodstvene usluge kao što je to slučaj kod revizora koji imaju definirani cjenik svojih usluga. Također klijenti ne razumiju koliki je posao računovođa, što dodatno otežava sam proces računovođama s obzirom na to da moraju pregovarati o cijeni svojih usluga.

Tablicom 4 prikazan je stav ispitanika o potrebni definiranja cjenika za pružanje računovodstvenih usluga.

Tablica 4. Definiranje cjenika za računovodstvene usluge, te provođenje sankcija

Potrebno je definirati cjenik usluga i provoditi sankcije	**95%**
Nije potrebno definirati cjenik usluga i provoditi sankcije	**5%**

Izvor: Izračun autora

7.2.3. Licenciranje računovođa

Ukoliko bi se provelo zakonsko uređenje, odnosno licenciranje računovodstvene profesije, 90% ispitanika pristupilo bi potrebnoj edukaciji dok se 10% ispitanika izjašnjava negativnim odgovorom, odnosno da ne bi pristupilo potrebnoj edukaciji i završnom ispitu.

Dodatna edukacija i završni ispit kako bi se dobila licenca za bavljenje računovodstvenom profesijom iziskivati će dodatan financijski izdatak zbog kojeg neki neće htjeti pristupiti navedenom. Kako će licenca biti obavezna, njezinom stjecanju će morati pristupiti svi koji se bave računovodstvenom profesijom ukoliko pružaju računovodstvene usluge drugima.[97]

90% ispitanika se složilo sa licenciranjem računovodstvene profesije, jer će se uz definiranje tko se i kako može baviti takvom profesijom povećati i obujmovi poslovanja računovođa kao što je primjerice potpisivanje financijskih izvještaja velikog broja društava koje do sada mogu potpisivati samo zakonski zastupnici.

Tablicom 5. Prikazano je mišljenje ispitanika da li će pristupiti licenciranju ako se ono uvede.

[97] Zakon o računovodstvu, NN, čl. 7.

Tablica 5. Licenciranje računovodstvene profesije

Pristupiti će licenciranju računovodstvene profesije	**90%**
Neće pristupiti licenciranju računovodstvene profesije	**10%**

Izvor: Izračun autora.

U skladu sa prethodno opisanim i najavljenim promjenama u zakonskom reguliranju racuvodstvene profesije, ispitanicima je postavljeno pitanje smatraju li da računovodstvenu profesiju treba zakonski regulirati na način da se definiraju potrebne kvalifikacije i certifikati za obavljanje računovodstvenih poslova. Što se tiče zakonskog reguliranja računovodstvene profesije u smislu potrebnih kvalifikacija i certifikata za obavljanje računovodstvene profesije, 95% ispitanika složilo se da je potrebno provesti takav način reguliranja, dok se 5%,odnosno jedan ispitanik, ne slaže se takvim načinom reguliranja računovodstvene profesije (Tablica 6).

Mnoge računovođe bore se za takav način reguliranja, s obzirom da se na tržištu rada javljaju računovođe koje nisu dovoljno kompetentne, odnosno nemaju potrebne kvalifikacije i certifikate za obavljanje takvog posla. Zbog nekompetentnih računovođa javljaju se problemi koji su vezani za cijene računovodstvenih usluga, s obzirom na to da će oni biti spremni predložiti nižu cijenu usluge.

Potrebno je definirati obvezu za certificiranje računovođa. Na taj način bi se vrednovalo znanje računovođa, a i smanjila bi se neučinkovitost u smislu pronalaženja dobrog računovođe koji je potreban poduzetniku kako bi na pravi i ispravan način odradio posao. Poduzetnik ne bi trebao procijeniti znanje i mogućnosti računovođe već bi sa sigurnošću znao da je računovođa kompetentan jer posjeduje certifikat kojim to dokazuje.

Tablicom 6 prikazan je stav ispitanika o definiranju kvalifikacija i certifikata za računovodstvenu profesiju.

Tablica 6. Zakonsko reguliranje profesije u smislu potrebnih kvalifikacija i certifikata

Potrebno je definirati kvalifikacije i certifikate	**95%**
Nije potrebno definirati kvalifikacije i certifikate	**5%**

Izvor: Izračun autora

7.2.4. Usavršavanje računovođa i promjene zakona koje utječu na računovodstvenu profesiju

Jedna od bitnih stavki računovodstvene profesije jesu programi usavršavanja i kontinuirane edukacije, odnosno seminari. Takvi programi, edukacije i seminari su računovođama konstantni izvor novih informacija i saznanja o novinama u poslovanju i njihovom segmentu poslova.

Računovodstvena profesija je takva da zahtijeva praćenje i usvajanje svih novina, a najčešće sudjelovanjem u programima usavršavanja koji pružaju nove i potrebne informacije, pogotovo uzme li se u obzir da se propisi koji racunovođama moraju biti poznati kontinuirano mijenjaju. 70% ispitanika pristupilo je takvim programima, edukacijama i seminarima.

Postotak onih koji tijekom svog poslovanja u računovodstvenoj profesiji nisu pristupili programima usavršavanja i edukacije iznosi 30%. S obzirom na rezultate ankete zaključuje se da je potrebno definirati odnosno propisati zakonski pohađanje seminara te programa za edukaciju i usavršavanje, kako bi odgovori na ovakva pitanja bili u cijelosti potvrdni

Kako je vrlo bitno u računovodstvenoj profesiji konstantno prisustvovati na takvim programima, potrebno bi bilo omogućiti jednoobrazno savjetovanje i informiranje, kako računovođe ne bi ostale prepuštene same sebi u odabiru i korištenju edukacija.

Takav način uvelike utječe na kvalitetu i spremnost da se promptno udovolji usvajanju svih promjena.

Također jedan od razloga koji dovodi do malog broja pohađanja takvih programa jest i trošak. Potrebno bi bilo organizirati besplatne seminare za sve nove informacije koje se trenutno moraju prenijeti, nekoliko puta godišnje u svim većim gradovima. Takve seminare trebalo bi definirati kao obavezne. Ukoliko bi takvi programi bili besplatni, povećala bi se efikasnost računovodstvene profesije i više računovođa bi pohađalo takve programe.

Tablicom 7 prikazan je broj ispitanika koji bi pristupio, odnosno ne bi pristupio programima usavršavanja i edukacije.

Tablica 7. Programi usavršavanja i kontinuirane edukacije

Pristupio bi programima usavršavanja i edukacije	**70%**
Ne bi pristupio programima usavršavanja i edukacije	**30%**

Izvor: Izračun autora

Vezano za ranije postavljeno pitanje „da li bi pristupili programima usavršavanja i edukacije?“, ispitanicima se postavilo i pitanje koliko puta se pristupilo programima usavršavanja i dodatne edukacije, 15 ispitanika pristupilo je barem jednom godišnje do šest puta godišnje. Od tih 15 ispitanika, 5 ispitanika je pristupilo i u većem broju, odnosno čak 50 puta

Na broj pohađanja programa također utječe i dob računovođe, tako će mlađe računovođe pristupiti više puta ukoliko su novi u poslovanju, ili žele napredovati. Na broj pohađanja programa također utječe i mjesto zaposlenja, ukoliko je računovođa u poslovnom subjektu kojem su potrebne konstantno nova saznanja broj pohađanja

programa biti će veći, dok će npr. u manjem obiteljskom poslovnom subjektu broj pohađanja programa biti manji.
Osim navedenih, pet ispitanika nikad nije pristupilo programima usavršavanja i edukacije, što nikako nije dobar rezultat. Iako nismo ulazili u razlog istome, moguće je pretpostaviti da je jedan od razloga radno mjesto u strukturi poslovanja odnosno poziciju na kojoj se računovođa nalazi, ili pak dobnu starost.

Tablicom 8 prikazali smo koliko puta godišnje su ispitanici pohađali programe usavršavanja i edukacije računovodstvene edukacije.

Tablica 8. Pohađanje programa usavršavanja i edukacije računovodstvene profesije

0 puta godišnje	**5**
1-2 puta godišnje	**5**
3-6 puta godišnje	**5**
10 i više puta godišnje	**5**

Izvor: Izračun autora

Ispitanima u anketi je također postavljeno pitanje vezano za učinak takvih dodatnih programa („Smatrate li da takve dodatne edukacije i usavršavanje vode povećanju Vaših vještina, kompetencija i povećanju kvalitete rada?“).
Neovisno o prethodnim odgovorima, svi ispitanici ipak smatraju da dodatne edukacije i usavršavanja vode povećanju vještina, kompetencija i kvalitete rada računovođa, zbog čega se otvara pitanje za razmišljanje zašto se onda ne pristupa kontinuirano takvim programima.

Nadalje, promjene zakona utječu na računovodstvenu profesiju, što uvelike zahtijeva konstantne promjene u njihovom radu, odnosno zahtijeva kontinuirane edukacije i usavršavanja računovođa kako bi spremno odgovorili na promjene. S obzirom na promjene zakona, ispitanicima je postavljeno pitanje u anketi „Da li po Vašem mišljenju promjene zakona utječu na računovodstvenu profesiju?“.

Da promjene zakona utječu na računovodstvenu profesiju složili su se svi ispitanici u provedenoj anketi, što ukupno iznosi 100%. Njihovo mišljenje jest da bi se trebale smanjiti promjene u okviru zakona zbog čestih posljedica koje donose. Potrebno bi bilo izvagati i procijeniti da li će te promjene utjecati pozitivno ili negativno na računovodstvenu profesiju.

Potrebno bi bilo jasnije definirati standarde i zakone jer se oni definiraju više teoretski gdje se mali obujam pažnje obraća na to jesu li takvi standardi i zakoni izvedivi, odnosno funkcionalni u praksi računovodstvene profesije.

Promjene zakona i standarda također utječu i na sam obujam posla s kojima se računovođe moraju nositi. Tako im primjerice učestale promjene zakona donose dodatne poslove jer prije nego što odrade nešto, provjeravaju da li se nešto u međuvremenu promijenilo što bi moglo utjecati na izvršenje posla. Takav način naravno iziskuje dodatan posao i stres.

Također bi bilo dobro definirati osobu koja će stajati iza zakona koji se mijenjaju, kako bi se u trenutku ne znanja moglo obratiti osobi koja je zadužena za to. Na taj način se ne bi prebacivala odgovornost na računovođe i ne bi se izbjegavala odgovornost po pitanju zakona, što znači da bi se lakše obavljali poslovi.
Tablicom 9 prikazan je stav ispitanika da li promjene zakona utječu na računovodstvenu profesiju.

Tablica 9. Promjene zakona u vezi računovodstvene profesije

Promjene zakona utječu na računovodstvenu profesiju	**100%**
Promjene zakona ne utječu na računovodstvenu profesiju	**-**

Izvor: izračun autora

8. ZAKLJUČAK

Računovodstvena profesija svoje korijenje bilježi u 19-tom stoljeću. Tadašnji posao računovodstvene profesije bazirao se na prijenosu vještina i vođenju poslovnih knjiga. Danas, takav klasičan imidž računovodstvene profesije sve više nestaje. Posao računovodstvene profesije uvelike se razvio, a na to je utjecala globalizacija i međuovisnost tržišta.

Na već spomenutu globalizaciju koja utječe na računovodstvenu profesiju, ona poprima više oblike. Ne definira se više samo kao vođenje evidencije, ona postaje važna funkcija u poduzeću, postaje važna savjetodavna funkcija. Zbog toga i samo zanimanje računovođa poprima elemente kreatora vrijednosti, osobe koja stvara vrijednost, osobe koja održava vrijednosti, te pruža transparentnu komunikaciju.

Računovodstvo je dinamičan proces koji iziskuje od računovođa konstantna usavršavanja svojih znanja i sposobnosti, kako bi mogli konkurirati na tržištu odnosno da bi mogli dobro raditi. Uloga računovođa vrlo je važna kod poslovnih subjekata, obzirom da računovođe omogućuju bezbrižno poslovanje svojim poslovnim subjektima što se tiče računovodstvenih i financijskih poslova.

Sa računovodstvenom profesijom povezuje se i revizorska profesija koja ima mnogo sličnosti i povezanosti sa računovodstvenom profesijom. Mnogi smatraju da su one jednake, ali iako se nadopunjuju, potrebno ih je odvojeno promatrati.

Jedni od najpoznatijih oblika udruživanja jesu Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika i Hrvatski računovođa. Vrlo je bitno da računovodstvena profesija bude podržana, a za to se brine HZRFD koja unapređuje računovodstvenu, financijsku i revizijsku praksu, pruža pomoć i razvija društvene aktivnosti svojih članica.

Reguliranje računovodstvene profesije u Hrvatskoj još nije dovoljno definirano. Ona se definira trenutnim Zakonom o računovodstvu, na način tko obavlja i na koji način bi se računovodstvena profesija trebala obavljati. Važno je da se u okviru nje pokreće

Zakon kojim bi se zakonskim okvirom definiralo poslovanje računovodstvene profesije. Trenutno atraktivno jest licenciranje računovodstvene profesije. Postoji mnogo podijeljenih mišljenja, pristaše i protivnici. Utvrdivši trenutno stanje sa računovodstvenom profesijom, trebalo bi se provesti licenciranje.

U sklopu toga javlja se i problem, sa kojim je i povezano licenciranje. S obzirom da u Hrvatskoj nemamo još zakonski reguliranu računovodstvenu profesiju, njome se mogu baviti i ljudi koji zapravo nisu kompetentni. Pritom se mogu koristiti cijene računovodstvenih usluga koje su ispod minimuma, a takav problem je također aktualan.

Istraživanje je provedeno na području Republike Hrvatske. Istraživanje se odnosilo na kvalitetu edukacije te status računovodstvene profesije, te je provedeno sa ciljem analize trenutne situacije navedenog u Republici Hrvatskoj. Rezultatima istraživanja prikazano je radno iskustvo i izobrazba računovođa, vrednovanje usluga i definiranje cjenika usluga računovođa, licenciranje računovođa, usavršavanje računovođa i promjene zakona koje utječu na računovodstvenu profesiju.

LITERATURA

1. KNJIGE

1. Deželjin, Ja., et.al., *Računovodstvo,* 3. Izdanje, Zagreb, HZRFD, 1994.
2. Gulin, D., et.al., *Računovodstvo,* Zagreb, HZRFD, 2003.
3. Gulin, D., et.al., *Računovodstvo,* Zagreb, HZRFD, 2006.
4. Vašiček, V., Vašiček, D., Računovodstvo*, revizija i financije u suvremenim gospodarskim uvjetima uvjetima*, Zagreb, XXXIII simpozij, HZRFD, 1998,
5. Winter V., *Računvodstvo i financije u poduzeću,* Zagreb, XXVII simpozij, 1992.
6. Zelenika, R., *Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela,* 3. Izdanje, Rijeka, Ekonomski fakultet sveučilišta u rijeci, 1998.

2. ČLANCI

1. Aljinović Barać, Ž., *Računovodstvo, revizija, financije i porezi u praksi*, Split, HZRFD, 2015., str. 2-23
2. Pervan I., stručni članak Usklađenot financijskog izvještčivanja u Hrvatskoj, Bugarskoj i Rumunjskoj sa zahtjevima Europske Unije, str. 469 - 485

3. INTERNET STRANICE

1. www.hrcak.srce.hr
2. www.srr-fbih.org
3. www.rrif.hr
4. www.narodne-novine.nn.hr
5. www.edukacija.hr
6. www.poslovniforum.hr
7. www.revizorska-komora.hr

4. OSTALI IZVORI

1. Zakon o računovodstvu, NN, br. 78/15, 134/15, 143/13, 35/05, 12/11
2. Službeni glasnik BiH, Službeni list, br. 42

5. POPIS TABLICA

Tablica 1. Broj godina radnog iskustva u računovodstvenoj profesiji
Tablica 2. Važnost znanja i radnog iskustva u računovodstvenoj profesiji
Tablica 3. Mišljenje ispitanika o plaćenosti računovodstvene profesije
Tablica 4. Definiranje cjenika za računovodstvene usluge, te provođenje sankcija
Tablica 5. Licenciranje računovodstvene profesije
Tablica 6. Zakonsko reguliranje profesije u smislu potrebnih kvalifikacija i certifikata
Tablica 7. Programi usavršavanja i kontinuirane edukacije
Tablica 8. Pohađanje programa usavršavanja i edukacije računovodstvene profesije
Tablica 9. Promjene zakona u vezi računovodstvene profesije

6. POPIS SLIKA

Slika 1. Odnos računovodstvene i revizorske profesije

7. PRILOZI

Primjer ankete na temu <<kvaliteta računovodstvene edukacije i status računovodstvene profesije>>

1. Molimo navedite Vaše radno iskustvo u području računovodstvene profesije:

a) 0 – 5 godina
b) 6 – 10 godina
c) 11 i više godina

2. Smatrate li da je kod računovodstvene profesije važnije znanje stečeno formalnom izobrazbom ili radno iskustvo?

a) važno je znanje
b) važno je radno iskustvo
c) radno iskustvo i znanje su jednako važni

3. Smatrate li da je računovodstvena profesija u Hrvatskoj dovoljno plaćena?

a) Da
b) Ne

4. Smatrate li da bi bilo potrebno definirati cjenik za računovodstvene usluge kojeg će svi morati poštivati, a ukoliko će netko raditi ispod cjenika trebat će snositi sankcije?

a) slažem se
b) ne slažem se

5. Da li na po vašem mišljenju promjene zakona utječu na računovodstvenu profesiju?

a) da
b) ne

6. Smatrate li da računovodstvenu profesiju treba zakonski regulirati tako da se definiraju potrebne kvalifikacije i certifikati za obavljanje računovodstvenih poslova?

a) Da
b) Ne

7. Ukoliko zakonsko reguliranje računovodstvene profesije tj. licenciranje stupi na s snagu , hoćete li pristupiti takvoj edukaciji i završnom ispitu?

a) Da
b) Ne

8. Da li ste tijekom vašeg rada u računovodstvenoj profesiji pristupili programima usavršavanja i kontinuirane edukacije?

a) Da
b) Ne

9.Koliko puta ste pristupili programima za usavršavanje i dodatne edukacije?

---

10. Smatrate li da takve dodatne edukacije i usavršavanje vode povećanju Vasih vjestina, kompetencija i povecanju kvalitete rada ?

a) da
b) ne

Zahvaljujemo na suradnji!

SAŽETAK

Računovodstvena profesija danas zauzima vrlo važno mjesto. Bilježenje, a potom i prezentiranje poslovnih događaja su bitni elementi računovodstvene profesije koje obavlja osoba koja je zadužena za to, odnosno računovođa. Računovođa se opisuje kao kreatorom vrijednosti, osobom koja omogućuje stvaranje vrijednosti, osobom koja pomaže održati vrijednost, te izvjestiteljom vrijednosti.

Kako se računovodstvena profesija s godinama razvijala, tako se razvijao i način poslovanja računovodstvene profesije, na kojeg je dodatno utjecala i globalizacija te sve veća povezanost tržišta. Vezano uz razvijanje računovodstvene profesije s godinama, razvijale su se i mijenjale metode edukacija računovođa.

Nekada su se računovodstvenom profesijom mogli baviti i oni koji nisu imali potrebne kvalifikacije za obavljanje računovodstvenih poslova, dok se danas takav način poslovanja želi što više kontrolirati. Vezano uz to, atraktivno je pitanje licenciranja računovodstvene profesije. Uvođenjem potrebne licence za računovodstvenu profesiju, detaljno bi se reguliralo tko se može baviti računovodstvenom profesijom.

U radu je provedeno istraživanje o „kvaliteti edukacije računovođa i statusu računovodstvene profesije“ kroz postavljena pitanja u anketi, te su se pritom detaljno analizirali odgovori ispitanika koji djeluju u području računovodstvene profesije.

Ključne riječi: Računovodstvena profesija, računovođa, zakonsko reguliranje računovodstvene profesije, edukacija računovođa

SUMMARY

The accounting profession plays a very important role in today's world. Recording and the presentation of business events are important elements of the accounting. A person who is responsible for conducting those tasks is an accountant. An accountant is usually described as a creator of value, a person who enables the creation of value, a person who helps to maintain the value and a reporter of the value.

As the accounting was developed over the years, the operation of the accounting profession was developing too, and was additionally influenced by globalization and the increasing connectivity of the market. Following the development of the accounting, the different methods of accounting education also developed.

Back in the past, the accounting could be performed by persons who did not have the necessary qualifications to perform accounting tasks. Today, there is a tendency toward increased control over the accounting, and the issue of licensing of the accountants becomes increasingly important. The introduction of the necessary licenses for the accounting profession would enable detailed regulation of prerequisites of people who work in accounting.

This paper consist a study on "the quality of education of accountants and the status of the accounting profession", which was conducted through the questions in the survey and the detailed analysis of the answers provided by the respondents who work in the accounting profession.

Keywords: accounting, accountants, legal regulation of the accounting, education of the accountants